

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

сигурност всеки ден

Оценка на риска от продукти за растителна защита
Европейски орган по безопасност на храните, Парма, Италия
Публикувано: 18 октомври 2012

Risk assessment of plant protection products
Tony Hardy, Stephanie Bopp, Mark Egsmose, Herman Fontier, Luc Mohimont, Hans
Steinkellner, Franz Streiss
European Food Safety Authority (EFSA), Parma, Italy¹

Панелът „Продукти за растителна защита и техните остатъци“ предоставя независими научни становища за оценката на риска от продукти за растителна защита (пестициди) и техните остатъци. Панелът изготвя отговори на запитвания от Европейската Комисия (ЕК) или по инициатива на EFSA. По отношение на човешкото здраве, оценка на риска включва оценка на експозицията на оператори, работници в третиранни площи, жители и консуматори на третиранни хранителни стоки. По отношение опазването на околната среда, в оценката се включва поведението на пестицидите при различни екологични условия и на техния ефект върху дивите видове. Така, EFSA подпомага осигуряването на стабилна основа за Европейската политика и законодателство и управляващите риска в ЕК и държавите-членки при вземането на ефективни и навременни решения. От своето създаване през 2003 г., по силата на Регламент (ЕС) № 178/2002, главната насока на работата на Панела е променена от концентриране върху отделните активни субстанции, до развитието на по-широко приложими съвети и обширни ръководства. Напоследък главната дейност на Панела е била изготвянето на съвети и научни основи и по-обширни ръководства върху оценката на риска от продукти за растителна защита, като за целта е събрана и анализирана научна информация, за извършването на оценка на риска, методология и модели. През последните десет години Панелът е изготвил и одобрил 58 становища, от които 17 са с относно специфичните ефекти на конкретни субстанции, използвани в продуктите за растителна защита и 41 становища относно приложението им, свързано с безопасната употреба на пестициди.

Токсикология

В областта на токсикологичния ефект и остатъците от пестициди, Панелът е публикувал серия от специфични издания, свързани с активните субстанции на пестицидите. Панелът предоставя също научни съвети по въпроси, свързани с токсикологията и оценката на експозицията от пестициди, научните принципи за оценката и ръководството в областта на токсикологията на пестицидите при човека. Панелът има важна роля при подкрепата на ЕК при създаването на ново законодателство и замяна на съществуващата нормативна уредба в областта на пестицидите. По-нататъшна главна задача е изготвянето на ръководни документи в областта на оценката на риска от пестициди.

През 2010 г. Панелът „Продукти за растителна защита и техните остатъци“ предоставя научни становища върху оценката на експозицията от пестициди за

¹ Материалът е достъпен на следният линк: www.efsa.europa.eu/efsajournal

работници, оператори и жители, съдържащи ръководни документи върху оценката на такава експозиция. Понастоящем EFSA с подкрепата на членовете на Панела, финализира тези документи, като взема пред вид препоръките относно управлението на риска, дадени от ЕК.

Неблагоприятният ефект от пестицидите е оценен и регулиран върху единични бази от субстанциите. В много случаи обаче хората могат да бъдат изложени посредством храната на едновременното въздействие на повече от един пестицид. Новото законодателство в областта на растителната защита, Регламент (ЕС) № 1107/2009, изисква това обстоятелство също да бъде подложено на токсикологична оценка.

Панелът е все още на много ранен етап в развитието на методология за оценка на кумулативния ефект от пестицидите. С цел да завърши своята работа върху оценката на кумулативния ефект, Панелът понастоящем разработва становище, планирано за 2013 г., в което пестицидите, групирани заедно за оценка на кумулативен ефект са били идентифицирани.

Новото законодателство в областта на продуктите за растителна защита поощрява развитието на методологии за оценка на риска от кумулативния ефект от прилагането на пестициди, т.е. за оператори с пестициди, работници, посещаващи третиранни площи, минувачи и жители. Отделът по пестициди към EFSA е иницирал подготвителна дейност в това отношение, което ще бъде стартова точка за Панела, за разработването на методология за такава оценка.

Последици от пестицидите и техните метаболити в околната среда.

Оценката на риска от пестициди за околната среда включва оценка на ефекта и експозицията. Показателите за проследяване на експозицията и определяне начините за предпазване на околната среда от влиянието на пестицидите са повърхностни и подпочвени води, почва и въздух.

Панелът е разработил нова научно-обоснована методология (за определяне на времето, необходимо за разграждане на пестицидите в почвата), която да намали вариабилността в стойностите на досега използвания метод.²

Становището за експозицията на почвените организми представя научни подходи за прогнозиране на концентрацията на пестициди в почвата³. Новият подход за оценка на експозицията ще бъде подкрепен и със софтуерни продукти, които ще позволят последователен и надежден процес на работа.

Панелът е разработил две отделни становища за емисиите от третиранни растения в оранжерии и закрити съоръжения. Първото становище съдържа класификация на закритите съоръжения въз основа на събиране на данни за структурите и системите в Европа⁴. Второто становище дава представа за групирането и класирането на съоръженията и съдържа насоки за ситуацията, когато трябва да се извършва оценка на риска за околната среда извън съоръжението⁵. Експозицията от пестициди в околната среда обикновено се изчислява със софтуерни продукти (PEARL, PELMO, PRZM и MACRO), като е приет за използване Q10 фактор, който представя температурния ефект при трансформацията на пестициди в почвата. Панелът е публикувал две

² Guidance for evaluating laboratory and field dissipation studies to obtain DegT50 values of plant protection products in soil. EFSA Journal 2010;8(12):1936. [67 pp.].

<http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1936.htm>

³ Scientific Opinion on the science behind the guidance for scenario selection and scenario parameterisation for predicting environmental concentrations of plant protection products in soil. EFSA Journal 2012;10(2):2562. [76 pp.]. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/2562.htm>

⁴ Scientific Opinion on emissions of plant protection products from greenhouses and crops grown under cover: outline for a new guidance. EFSA Journal 2010;8(4):1567. [44 pp.].

<http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1567.htm>

⁵ Scientific Opinion on clustering and ranking of emissions of plant protection products from protected crops (greenhouses and crops grown under cover) to relevant environmental compartments. EFSA Journal 2012;10(3):2611. [87 pp.]. <http://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/2611.htm>

становища, в които преразглежда фактора Q10⁶ ⁷. Панелът е рецензирал проекти на Форума за координация на моделите за поведение на пестицидите и тяхната употреба⁸.

Оценка на риска за околната среда от продукти за растителна защита.

Панелът е изготвил няколко научни становища в четири основни области:

1. Допълнителни издания за конкретни активни вещества.
2. Становища в подкрепа на преразглеждането на изискванията за данни по Директива (ЕЕС) 91/414⁹ ¹⁰.
3. Становища по общи методологии. От голямо значение е разработената обща методология за определяне на конкретните цели за защита при оценка на риска за околната среда, с оглед на съвместната работа на управляващите и оценяващите риска, по повод следващата стъпка в прегледа на ръководството относно екотоксикологията¹¹.
4. Становища и ръководства за оценка на риска за специфични групи организми:
 - За птици и бозайници¹² ¹³;
 - За медоносни пчели, земни пчели и диви пчели¹⁴, въз основа на което ще се издаде ръководство на EFSA до края на 2012 г.

ИЗГОТВИЛ:

ИРЕНА БОГОЕВА, ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ, ДИРЕКЦИЯ “ОЦЕНКА НА РИСКА“

МИЛИЦА СТЕФЧЕВА

СТАРШИ ЕКСПЕРТ, ДИРЕКЦИЯ “ОЦЕНКА НА РИСКА“

19.11.2012 г.

⁶ Opinion of the Scientific Panel on Plant protection products and their residues (PPR) related to the default Q10 value used to describe the temperature effect on transformation rates of pesticides in soil. The EFSA Journal (2005) 322, 1-40. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/322.pdf>

⁷ Opinion on a request from EFSA related to the default Q10 value used to describe the temperature effect on transformation rates of pesticides in soil. The EFSA Journal (2008) 622, 1-32
<http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/622.pdf>

⁸ FOCUS - Forum for the Co-ordination of Pesticide Fate Models and their Use

⁹ Opinion of the Scientific Panel on Plant protection products and their Residues on a request from the Commission related to the revision of Annexes II and III to Council Directive 91/414/EEC concerning the placing of plant protection products on the market - Ecotoxicological studies. The EFSA Journal (2007) 461, 1-44. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/461.pdf>

¹⁰ Scientific Opinion of the Panel on Plant Protection Products and their Residues on a request from EFSA updating the opinion related to Annex II & III: Ecotoxicological studies. The EFSA Journal (2009) 1165, 1-25. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/1438.pdf>

¹¹ Scientific Opinion on the development of specific protection goal options for environmental risk assessment of pesticides, in particular in relation to the revision of the Guidance Documents on Aquatic and Terrestrial Ecotoxicology (SANCO/3268/2001 and SANCO/10329/2002). EFSA Journal 2010;8(10):1821. <http://www.efsa.europa.eu/de/efsajournal/pub/1821.htm>

¹² Scientific Opinion of the Panel on Plant Protection Products and their Residues on a request from the EFSA PRAPeR Unit on risk assessment for birds and mammals. The EFSA Journal (2008) 734, 1-181. <http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/doc/734.pdf>

¹³ Guidance Document on Risk Assessment for Birds and Mammals. EFSA Journal 2009;7(12):1438. [358 pp.]. <http://www.efsa.europa.eu/de/efsajournal/pub/1438.htm>

¹⁴ Scientific Opinion on the science behind the development of a risk assessment of Plant Protection Products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees). EFSA Journal 2012;10(5):2668. [275 pp.]. <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/2668.htm>